

Elektra pähkinänkuoressa

Elektra on Kansalliskirjaston ja Kopioston ylläpitämä kotimaisten tieteellisten lehtien artikkeleita julkaiseva verkkopalvelu.

Elektran aineistot

Palvelu sisältää tällä hetkellä noin 18 000 artikkelia yli 40 eri lehdestä. Aktiivisia, jatkuvasti päivittyviä lehtiä on mukana hieman alle 30 ja artikkelien määrä kasvaa vuosittain yli 2 000 uudella nimekkeellä. Lehtivalikoima painottuu etenkin suomenkielisiin lehtiin.

Käyttöliittymät: Elektra, Arto ja Nelli

Elektran oma käyttöliittymä sijaitsee osoitteessa <https://oa.doria.fi/elektra>. Elektra toimii läheisessä yhteistyössä Kansalliskirjaston ylläpitämän kansallisen artikkelitietokannan Arton kanssa. Elektran artikkelien tietueet perustuvat Artoon tehtyyn sisällönkuvailuun ja artikkeleihin pääsee käsiksi Arto-tietokannan kautta. Lisäksi artikkelit ovat löydettävissä kansallisen Nelli-tiedonhakuportaalin kautta, ja niiden viitetiedot näkyvät myös Google-hauissa.

Aineistojen käyttö ja siitä maksettavat korvaukset

Elektran aineistojen käyttö on maksullista. Suurin osa palvelun tuloista tulee kolmesta suuresta konsortiokohtaisesta sopimuksesta, jotka on solmittu yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja yleisten kirjastojen kanssa. Aineistoja voi käyttää sopimukseen kuuluvien organisaatioiden paikallisverkoissa sijaitsevilta koneilta, eli ne ovat helposti saatavilla esim. tutkijoiden työhuoneissa. Osa organisaatioista tarjoaa aineistoja myös etäkäyttöön. Vuonna 2008 Elektran artikkeleita ladattiin noin 50 000 kertaa.

Elektran tuottamat lisenssitulot (n. 100 000 euroa vuodessa) käytetään palvelun ylläpitoon ja kehittämiseen, tekijänoikeuksien selvittämiseen ja oikeudenhaltijoille maksettaviin korvauksiin. Yksittäisille lehdille maksettavien korvauksien suuruus vaihtelee vuosittain artikkelien käyttömääristä riippuen sadoista euroista tuhansiin euroihin. Palvelussa mukana oleville open access-lehdille korvauksia ei makseta, mutta ne saavat kuitenkin lisää näkyvyyttä artikkeleilleen.

Elektraan liittyminen

Lehden artikkelien käytöstä Elektrassa solmitaan sopimus lehden julkaisijan kanssa. Kopiosto huolehtii aineiston tekijänoikeuksien selvittämisestä ja korvausten maksamisesta. Elektra-sopimus ei rajoita aineiston mahdollista myöhempää julkaisemista muissa palveluissa.

Artikkelit toimitetaan soveltuvassa tiedostomuodossa (mieluiten numero kerrallaan valmiina pdf-tiedostona) Kansalliskirjastoon, joka huolehtii niiden jatkokäsittelystä ja julkaisemisesta Elektran palvelimella. Jos lehti niin haluaa, artikkelit voidaan julkaista palvelussa esim. vuoden viiveellä.

Elektran sisäpalvelu: Peri+

Kansalliskirjaston Mikkelissä toimivan Mikrokuvaus- ja konservointilaitoksen tuottama Peri+-palvelu on toiminut vuodesta 2004 lähtien. Toisin kuin Elektra, Peri+ keskittyy lehtien vanhoihin vuosikertoihin, jotka digitoidaan lehden paperilla ilmestyneestä versiosta. Elektran tavoin Peri+ on maksullinen palvelu, jossa tekijänoikeuksien selvittämisestä vastaa Kopiosto.

Lisätietoja Elektrasta löytyy palvelun kotisivuilta: <http://www.lib.helsinki.fi/elektra/>